

Կ Ա Ր Գ

ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ԲԱՂՐԱՄՅԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ԳՏՆՎՈՂ ԱՐՈՏԱՎԱՅՐԵՐԻ ԵՎ ԽՈՏՀԱՐՔՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ

1. Սույն կարգով սահմանվում են Բաղրամյան համայնքի վարչական տարածքում գտնվող համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողերի վրա գտնվող արոտավայրերի, խոտհարքների կառավարման, արդյունավետ օգտագործման պայմանները:
2. Սույն կարգի նպատակները, խնդիրները՝
 - 1) Բաղրամյան համայնքի արոտավայրերի, խոտհարքների կայուն պահպանության ու արդյունավետ օգտագործման գործընթացների նպաստմանը.
 - 2) Արոտավայրերի, խոտհարքների մակերեսային բարելավման նպաստավոր պայմանների ստեղծումը.
 - 3) արոտավայրերի, խոտհարքների որակական բնութագրերի, բնապահպանական վիճակի վառաբարացման կանխումը.
 - 4) արոտավայրերի, խոտհարքների սանիտարական վիճակում պահպանության նպաստումը:
3. Մինչ արոտավայրերի օգտագործումը կազմել արոտավայրերի օգտագործման պլան՝ հաշվի առնելով գյուղատնտեսական կենդանիների թվաքանակը և արոտավայրերի բուսածածկը:
4. Արոտավայրերի կայուն և արդյունավետ օգտագործման նպատակով կիրառվում է արոտավայրերի հերթափոխային արածեցում՝ հետևյալ սկզբունքներով՝
 - 1) մինչ արոտային շրջանի սկսվելն ընդհանուր արոտավայրը բաժանվում է առանձին արոտամասերի (արոտաբաժինների), որոնք արածեցվում են որոշակի հերթականությամբ.
 - 2) յուրաքանչյուր տարի արածեցման հերթականությունը փոփոխվում է.
 - 3) նախորդ տարվա վերջում արածեցված արոտամասը հաջորդ տարում չի արածեցվում, թողնվում է «հանգստի»:
5. Յուրաքանչյուր տարի սահմանվում է արոտային շրջանի սկիզբը և ավարտը՝ հիմք ընդունելով տվյալ տարվա կլիմայական պայմանները:
6. Արոտային շրջանի տևողությունը Բաղրամյան համայնքում կազմում է՝ խոշոր եղջերավոր կենդանիների համար՝ 210-250 օր, մանր եղջերավոր կենդանիների համար՝ 270-300 օր:
7. Մինևսույն արոտատարածքում ամբողջական բոլորապտույտով արածեցումների թիվն ամբողջ արոտային շրջանում սահմանվում է՝
 - 1) մարգագետնատափաստանային և հետանտառային գոտիներում՝ 4-5 անգամ.
 - 2) ենթալպյան գոտում՝ 5-6 անգամ.
 - 3) ալպյան գոտում՝ 3 անգամ:

8. Գյուղատնտեսական կենդանիների արածեցումն սկսվում է գարնանը, բույսերի վերաճն սկսվելուց 15-20 օր հետո, երբ արոտավայրում բույսերը հասել են հասունացման, բույսերի բարձրությունը հողի մակերեսից կազմում է մարգագետնատափաստանային, հետանտառային և ենթալպյան գոտիներում՝ 12-15 սմ-ի:
9. Մեծ թեքություններում (15° և բարձր), որտեղ առկա է հողատարման (էրոզիա) վտանգ և բուսածածկը համեմատաբար թույլ է, արածեցումը կատարվում է սահմանված ժամկետից 10-12 օր անց:
10. Գյուղատնտեսական կենդանիների արածեցման համար հատկացվող արոտատարածքի մակերեսը սահմանվում է՝ ելնելով արոտային թույլատրելի բեռնվածությունից:
11. Արոտային թույլատրելի բեռնվածությունն արտահայտվում է մեկ հեկտարի վրա տեղաբաշխվող պայմանական անասնագլխաքանակով և որոշվում հետևյալ բանաձևով՝

$$ԱԹԲ = \frac{Բ}{\Theta \times S},$$

որում՝

ԱԹԲ-ն՝ արոտավայրի թույլատրելի բեռնվածությունն է,

Բ-ն՝ 1 հա արոտավայրի բերքատվությունն է (խոնավ արոտականաչի զանգվածը), կգ/հա,

Պ-ն՝ 1 պայմանական անասնագլխաքանակի օրվա արոտակերի պահանջն է՝ կգ,

S-ն՝ արոտային շրջանի տևողությունը՝ օրերով:

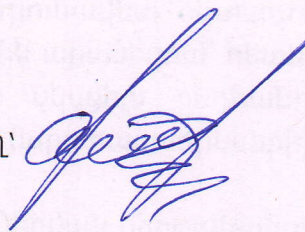
12. Արոտային բեռնվածության որոշման նպատակով մեկ պայմանական կենդանու գլխաքանակին տարբեր գյուղատնտեսական կենդանիները հավասարեցվում են հետևյալ գործակիցներով՝
 - 1) կով, արտադրող ցուլ՝ 1.0.
 - 2) խոշոր եղջերավոր կենդանիների սեռահասակային այլ խմբերի կենդանի՝ 0.66.
 - 3) մանր եղջերավոր կենդանի՝ 0.1:
13. Մեկ պայմանական գլխաքանակի համար ամբողջ արոտային շրջանում անհրաժեշտ արոտատարածքը կազմում է՝
 - 1) մարգագետնատափաստանային և հետանտառային գոտիներում՝ 1.5-1.7 հա.
 - 2) ենթալպյան գոտում՝ 1-1.2 հա.
 - 3) ալպյան գոտում՝ 2-2.5 հա:
14. Արածեցման արդյունավետ եղանակը հերթափոխային (համակարգված) արածեցումն է, որի կիրառման համար արոտատարածքը պետք է բաժանել արոտավանդակների, որոնց մեծությունը 100 պայմանական անասնագլխաքանակ ընդգրկող նախրի համար կազմում է՝
 - 1) մարգագետնատափաստանային և հետանտառային արոտավայրերում՝ 20-30 հա.
 - 2) ենթալպյան և ալպյան արոտավայրերում՝ 10-20 հա:
15. Հերթափոխային (համակարգված) արածեցման դեպքում ընդհանուր արոտատարածքը բաժանվում է հետևյալ թվով արոտավանդակների՝
 - 1) ալպյան գոտում՝ 8-10.
 - 2) ենթալպյան գոտում՝ 10-12.
 - 3) մարգագետնատափաստանային և հետանտառային գոտիներում՝ 12-16:
16. Արոտավանդակներն առաջինից մինչև վերջինը, ըստ տեղադրվածության, արածեցվում են սահմանված հերթականությամբ՝ մինչև բոլոր արոտավանդակների արածեցման ավարտը, որից հետո կենդանիները դարձյալ փոխադրվում են առաջին

արոտավանդակ և սկսվում է արածեցման հաջորդ բոլորապտույտը՝ ըստ հերթականության:

17. Արածեցված արոտավայրերում բույսերի կայուն վերած ապահովելու նպատակով արածեցման երկրորդ բոլորապտույտը պետք է սկսել առաջին բոլորապտույտի ավարտից 20-25 օր հետո, հաջորդ բոլորապտույտները՝ 35-40 օր անց, իսկ արոտավանդակներում արածեցման տևողությունը պետք է կազմի առաջին բոլորապտույտում՝ 2-3 օր, հաջորդ բոլորապտույտներում՝ 3-5 օրից ոչ ավելի:
18. Արոտավայրերում կենդանիների մակատեղերը (գիշերավայրը) պետք է կառուցել՝ ջրելատեղերից 300-500 մ հեռավորության վրա:
19. Ջրելատեղերի հեռավորությունն արոտավայրից պետք է լինի հետևյալ հեռավորության վրա՝
 - 1) կթու կովերի համար՝ 1-1.5 կմ-ից ոչ ավելի.
 - 2) բուվող խոշոր և մանր եղջերավոր կենդանիների համար՝ 1.5-2.5 կմ-ից ոչ ավելի:
20. Արոտավանդակների սահմանագատման նպատակով, որպես բնական սահմաններ, կարող են ծառայել արոտատարածքում առկա ձորակները, գետակները, հեղեղատները, թեքությունները, բացատները, թփուտները, ճանապարհները, իսկ դրանց բացակայության դեպքում անհրաժեշտ է օգտագործել շարժական ցանկապատեր, որոնցից առավել արդյունավետ են էլեկտրացանկապատերը:
21. Բնական խոտհարքներն տրամադրվում և օգտագործման են խոտհնձի նպատակով: Խոտհնձի լավագույն ժամկետ է սահմանվում բուսածածկում գերակշռող արժեքավոր հացազգի (դաշտավլուկազգի) խոտաբույսերի հասկակալումից մինչև ծաղկման, իսկ թիթեռնածաղկավոր (բակլազգի) խոտաբույսերի դեպքում՝ կոկոնակալումից մինչև ծաղկման փուլն ընկած ժամանակաշրջանը:
22. Բնական խոտհարքներում խոտհունձն իրականացվում է 7-10 օրվա ընթացքում, երբ խոտի բարձրությունը հողի մակերեսից կազմում է 40-60 սմ:
23. Բնական խոտհարքներում յուրաքանչյուր երրորդ տարում խոտհունձն իրականացվում է խոտհնձի սեզոնի վերջում՝ բույսերին սերմնակալման և բնական վերարտադրության հնարավորություն ընձեռելու նպատակով:

ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՔԱՐՏՈՒՂԱՐԻ

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՏԱՐՈՂ՝

Հ. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ